

**Kertomus pankkivaltuustolle:
Rahoitustarkastuksen
toiminnan tavoitteet ja niiden
toteutuminen vuonna 2005**

SISÄLLYS

1	PANKKIVALTUUSTON ROOLI RAHOITUSTARKASTUKSEN VALVONNASSA ..	1
2	TIIVISTELMÄ VUODEN 2005 TOIMINNASTA	2
3	PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS VUODESTA 2004 JA SIITÄ AIHEUTUNEET TOIMENPITEET	4
4	TOIMINNALLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2005	5

1 PANKKIVALTUUSTON ROOLI RAHOITUSTARKASTUKSEN VALVONNASSA

Pankkivaltuusto valvoo Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten Rahoitustarkastuksen toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut siltä osin kuin Rahoitustarkastus on voinut siihen tehtävänsä rajoissa vaikuttaa. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti Rahoitustarkastuksen henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa Rahoitustarkastuksen tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Rahoitusmarkkinoiden vakautteen ja luottamuksen säilymiseen markkinoiden toimintaan vaikuttavat paitsi markkinoiden oma toiminta myös viranomaisten toimenpiteet. Siksi tavoitteiden toteutumista arvioidaan myös Rahoitustarkastuksen tehtävien valossa.

Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetetut tavoitteet

Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteeksi on Rahoitustarkastusta koskevassa laissa säädetty rahoitusmarkkinoiden vakaus ja luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Johtokunnan hyväksymässä strategiasa vuosiksi 2006–2008 tavoitteeksi on lisäksi asetettu kilpailukykyiset ja toimivat rahoitusmarkkinat.

Myös Rahoitustarkastuksen perustehtävät on määritelty Rahoitustarkastusta koskevassa laissa. Rahoitustarkastus valvoo mm. pankkien, sijoituspalveluyri-tysten, rahastoyhtiöiden ja pörssin toimintaa ja taloudellista tilaa. Lisäksi se ohjaa markkinoilla toimivia noudattamaan asianmukaisia menettelytapoja sekä edistää tietämystä rahoitusmarkkinoista. Rahoitustarkastus valvoo myös, miten listayhtiöt noudattavat tiedonantovelvollisuuttaan. Vuoden 2005 alusta sen tehtäväksi tuli listayhtiöiden tilinpäätösten valvonta (IFRS-valvonta).

Rahoitustarkastuksen toimintaa ohjaa johtokunta. Se asettaa toiminnan tavoitteet ja päättää toimintalinjoista. Se myös valvoo, miten tavoitteet ovat toteutuneet ja miten toimintalinjoja on noudatettu. Johtokunta hyväksyy vuosittain Rahoitustarkastuksen toimintastrategian.

Rahoitustarkastus keskittyy valvonnassaan riskiherkimpiin instituutioihin ja toimintoihin. Tavoitteena on jo ennakolta tunnistaa rahoitusmarkkinoiden vakautta uhkaavat riskit ja muutospaineet ja vaikuttaa sellaisten markkinarakenteiden ja -käytäntöjen kehittämiseen, jotka tukevat markkinoiden vakautta ja luottamusta. Rahoitustarkastus pyrkii myös reagoimaan markkinoiden häiriöihin viipymättä ja tehokkaasti.

Rahoitustarkastuksen strategiset tavoitteet 2005–2007 ovat seuraavat:

- I Valvottavien riskinkantokyky on hyvä ja hallintokulttuuri terve.
- II Julkistettava tieto ja menettelytavat tukevat markkinoiden tervettä kehitystä.
- III Sääntely on ennakoivaa, ja Rahoitustarkastuksen valvonta ja lain soveltaminen on vastuullista.
- IV Rahoitustarkastuksen oma toiminta on tehokasta ja kestää kansainvälisen vertailun.

Rahoitustarkastuksen tavoitteena on, että rahoitusmarkkinoilla toimivat instituutiot säilyvät kaikissa olosuhteissa riittävän toimintakykyisinä tuottamaan rahoituspalveluja ja vastaamaan sitoumuksistaan. Tavoitteena on myös, että luottamus rahoitusmarkkinoiden toimintaan säilyy. Tämä edellyttää, että palveluntarjoajat kohtelevat asiakkaitaan tasapuolisesti ja asianmukaisesti ja että listayhtiöiden julkaisema tieto on luotettavaa, oikea-aikaista ja riittävää.

2 TIIVISTELMÄ VUODEN 2005 TOIMINNASTA

Jäljempänä on tiivistelmä tässä kertomuksessa esitetyistä keskeisimmistä asioista.

Riskit kasvaneet kotitalousluotoissa

Valvottavien vakavaraisuus ja riskinkantokyky oli edelleen hyvä, vaikka pankkien vakavaraisuussuhdeluvut heikkenivätkin vuonna 2005 hienoisesti. Stresstiestien mukaan pankkisektorin riskinkantokyky kestää varallisuushintojen suurenkin laskun ja pitkien korkojen nousun.

Pankkien riskejä lisää tulevaisuudessa lainakannan nopea kasvu. Rahoitustarkastus kehottikin pankkeja kiinnittämään huomiota riskienhallintaan, sillä luottoriskitarkastukset ja syksyllä tehty laaja kotitalousluottoselvitys osoittivat joidenkin kotitalouksien mahdollisesti jo ylivelkaantuneen ja pankkien luottoriskien kasvaneen luottokriteereiden löystymisen myötä.

Basel II -uudistus vaatii edelleen mittavia resurssipanostuksia

Rahoitustarkastus tuki valvottavien valmistautumista Basel II -vakavaraisuus uudistukseen. Tähän mennessä valmistautuminen on edennyt lähes kaikissa valvottavissa aikataulussa. Valvottavien omien sisäisten vakavaraisuuslaskentamallien käyttöönotto vuoden 2007 alusta vaatii vielä mittavia resurssipanostuksia niin valvottavilta kuin Rahoitustarkastukseltakin. Koska Basel II -uudistus muuttaa myös vakavaraisuusvalvontaa ja sen käytäntöjä, Rahoitustarkastus uudisti valvonnan prosessejaan ja riskienarviointijärjestelmäänsä.

Yhtiökohtaisia eroja tiedonantovelvollisuuden noudattamisessa

Luottamus taloudelliseen informaation laatuun on edelleen sangen hyvä yksittäisistä suurta julkisutta saaneista tiedottamisepäselvyyksistä huolimatta. Tiedonantovelvollisuuden noudattamisessa on edelleen huomattavia yhtiökohtaisia eroja. Rahoitustarkastus antoi listayhtiöille ohjeistusta ja koulutusta tiedonantovelvollisuuksien muutosten vuoksi.

Rahoitustarkastus aloitti vuonna 2005 listayhtiöiden tilinpäätös- eli IFRS-valvonnan ja selvitti yhtiöiden IFRS-siirtymään liittyvän tiedottamisen laatua sekä siirtymän vaikutuksia tulokseen ja taseeseen. Yhtiöiden tiedottaminen oli selvityksen mukaan vaikeaselkoista ja laadultaan vaihtelevaa. Tulevien IFRS-tilinpäätösten laadun odotetaan olevan vaihtelevaa.

Säästäjille ja sijoittajille valistussivusto, peruspankkipalveluiden tilanne ennallaan

Rahoitustarkastus avasi verkkopalvelussaan säästäjille ja sijoittajille suunnatut asiakasvalistussivut ja alkoi samalla julkaista varoituslistoja epäilyttävistä palveluntarjoajista. Epäilyttävä palveluntarjonta lisääntyi vuonna 2005 huolestuttavasti. Yleisöä varoitettiin, jotta mahdolliset huijausyritykset tunnistettaisiin jo ennakolta.

Peruspankkipalveluiden saatavuus ja hinnoittelu pysyivät Rahoitustarkastuksen selvityksen mukaan ennallaan. Rahoitustarkastuksen tietoon ei ole tullut tapauksia, joissa pankki olisi perusteetta kieltäytynyt peruspankkipalvelujen tarjoamisesta.

Poliisille annettujen tutkintapyyntöjen määrä väheni

Poliisi sai vuoden 2005 aikana purettua arvopaperimarkkinatapausten tutkintaruuhkaansa. Samalla väheni Rahoitustarkastuksen poliisille tekemien tutkintapyyntöjen määrä, samoin kuin Rahoitustarkastuksessa tutkinnassa olleiden arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttöepäilyihin liittyneiden tapausten määrä.

EU-valvojien yhteistyö yhä tarpeellisempaa markkinoiden integraation edetessä

EU:ssa on tunnustettu tiiviin yhteistyön tarve koti- ja isäntävaltiovalvonnassa¹ sekä nykyisten valvonta- ja kriisinhallintajärjestelmien ongelmat rahoitusmarkkinoiden integraation edetessä.

Rahoitustarkastus on pyrkinyt aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että rahoitusmarkkinoiden sääntelyä ja valvontaa kehitetään, jotta edellytykset vastata rahoitusmarkkinoiden vakaudesta säilyisivät myös markkinarakenteiden muuttua. Kotivaltion koordinoivaa roolia tulisi vahvistaa ja eri maiden valvojien yhteistyötä tiivistää. Isäntävaltiolle tulisi myös antaa riittävä rooli systemaattisesti merkittävien sivukonttoreiden valvonnassa.

Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komiteassa (CESR) ja Euroopan pankkivalvojien komiteassa (CEBS) tehtävä yhteistyö on tärkeää, ja se on tiivistynyt entisestään. Esimerkiksi valvontayhteistyö CESR:ssä on tällä hetkellä pisimmällä kysymyksissä, jotka liittyvät arvopaperimarkkinoiden väärinkäytösten tutkintaan ja IFRS-standardien yhdenmukaiseen soveltamiseen.

EU-sääntelyssä ei ole saavutettu säännösten periaatteellisuus- ja tavoitteellisuustavoitetta. Erityisesti ns. kakkostason sääntely on varsin yksityiskohtaista ja runsasta, mikä on lisännyt sekä Rahoitustarkastuksen että valvottavien työtä ja kustannuksia. Määräyskokoelmansa uudistamisen yhteydessä Rahoitustarkastus on pyrkinyt selkeyttämään omaa rooliaan valvojana ja odotuksiin valvottavien toimintaan nähden.

Resurssien mitoitus haasteellista tehtävien lisääntyessä

Rahoitustarkastuksen toteutunut toimintavahvuus vuonna 2005 oli 138 henkeä ja hyväksytty vahvuus 142 henkeä. Neljä paikkaa oli täyttämättä meneillään olevien rekrytointien vuoksi. Toimintakulut olivat 15,8 milj. euroa eli edellisvuotisen suuruiset. Toimintakuluista yli viidennes eli 3,4 milj. euroa koostui Suomen Pankille maksettavista vuokrista ja muista hallintopalveluista.

Mikäli Suomessa toimivien merkittävien rahoitusalan yritysten juridinen kotipaikka siirtyy kansainvälistymisen myötä muualle EU:hun, tästä aiheutuu ongelmia Rahoitustarkastuksen rahoitukselle ja resurssien mitoitukselle. Jotta voitaisiin ylläpitää riittävää valvontaa, myös poliittisella tasolla olisi syytä viritellä keskustelua Rahoitustarkastuksen toiminnan rahoituksesta.

Uusi valvontamaksulaki selkeytti valvontamaksujen perusteita. Valvonta- ja toimenpidemaksuista kertynee vuodelta 2005 ylijäämää 2,3 milj. euroa, mikä otetaan huomioon vuoden 2006 maksuissa.

---

¹ Kotivaltiovalvojalla tarkoitetaan yrityksen juridisen kotipaikan (pääkonttorin) sijaintimaan valvontaviranomaista. Isäntävaltion valvojaksi kutsutaan sivukonttorin sijaintimaan valvontaviranomaista sekä usein myös rahoitusryhmittymään kuuluvien tytäryhtiöiden kotimaan valvontaviranomaista.

3 PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS VUODESTA 2004 JA SIITÄ AIHEUTUNEET TOIMENPITEET

Kertomuksessaan vuodesta 2004 pankkivaltuusto kiinnitti huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Pankkivaltuuston näkemys: lainakannan nopeasta kasvusta aiheutuu riskejä velallisille ja koko kansantaloudelle.
  - Toimenpide: Luottoriskitarkastuksia tehostettiin, ja niitä lisätään vuonna 2006. Rahoitustarkastus kehotti pankkeja kiinnittämään huomiota erityisesti riskienhallintaan ja välttämään luottokriteerien liiallista löystymistä. Syksyllä tehdyn kotitalousluottoselvityksen yhteydessä Rahoitustarkastus kiinnitti julkisesti huomiota siihen, että joidenkin kotitalouksien ylivelkaantumisriski on kasvanut. Huomiota kiinnitettiin myös pankkien riskien kasvamiseen pitkällä aikavälillä.
- Pankkivaltuuston näkemys: Rahoitustarkastuksen resurssit ovat sen perustehtävää ajatellen sopivalla tasolla, joskin eräät poikkeukselliset valmistelutehtävät saattaisivat puoltaa resurssien lisäämistä. Tällaisia ovat kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja uuden ns. Basel II -vakavaraisuuskehikon käyttöönoton valmistelu.
  - Toimenpide: Vuoden 2005 alussa tulleeeseen uuteen IFRS-valvontatehtävään rekrytoitiin 3 tilinpäätösasiantuntijaa. Rahoitustarkastuksen suurena haasteena on selviytyä olemassa olevin resurssein nykyisistä ja tulevista Basel II:een liittyvistä valvontatehtävistä, kun tehtävät laajentuvat ja osaamisvaatimukset kasvavat. Lisäresursseja ei ole rekrytoitu.
- Pankkivaltuuston näkemys: Poliisin ja oikeuslaitoksen voimavaroja talousrikostutkinnassa pitäisi lisätä, sillä sisäpiiririkkomusten ja muiden taloudellisten väärinkäytösten selvittäminen kärsii edelleen vakavalla tavalla siitä, ettei poliisilla ole riittävästi resursseja talousrikostutkintaan. Tilannetta voisi osin helpottaa myös se, että Rahoitustarkastuksen tutkinta- ja sanktiomahdollisuuksia kehitetään edelleen ja mahdollisesti lisäämällä Rahoitustarkastuksen valvontaresursseja.
  - Tilanne nyt: Poliisin tutkintaruuhka on purkautunut, ja poliisilla on mahdollisuus ottaa tapauksia tutkittavakseen jo tuoreeltaan. Rahoitustarkastus on myös antanut huomattavan määrän asiantuntijapua sekä poliisille että syyttäjälle tapausten tutkinnassa. Rahoitustarkastuksen tutkimien tapausten määrä väheni. Rahoitustarkastuksen tutkintavaltuudet markkinoiden väärinkäyttötapauksissa laajenivat heinäkuussa 2005. Valvontaresursseja ei pystytty lisäämään, koska voimavaroja sitoivat EU-taustaiset sääntelyhankkeet, joita oli vuonna 2005 runsaasti.
- Pankkivaltuuston näkemys: Useimpien pankkiasiakkaiden palvelumaksut lienevät kohtuullisia tai jopa edullisia. Kassapalveluista perittävät maksut saattavat kuitenkin joissain tapauksissa olla suuria joillekin kansalaisille. Pankkivaltuusto toivoo, että Rahoitustarkastus laatii selvityksen pankkien palvelumaksuista.
  - Toimenpide: Rahoitustarkastus teki vuonna 2005 kaksi selvitystä pankkipalvelumaksuista. Peruspankkipalveluiden hinnoittelussa ja saatavuudessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Tilanne on tyydyttävä. Selvityksiä tehdään vuosittain.

- Pankkivaltuuston näkemys: Rahoitustarkastuksen rahoituspohja voi ka-ventua olennaisesti, kun valvottavat kansainvälistyvät ja siirtyvät ulko- maille. Suurin osa Rahoitustarkastuksen resursseista kuluu yleiseen viran- omaistoimintaan. Olisi harkittava näiden yleiseen etuun liittyvien kustan- nusten vaihtoehtoisia rahoitusmalleja osittain julkisista varoista.
  - Toimenpide: Rahoitustarkastuksen johtokunta on keskustellut toi- minnan sopeuttamis- ja varautumissuunnitelmista. Konkreettisten ehdotusten valmistelu jatkuu. Rahoitustarkastuksen työpanoksesta arviolta ainakin noin neljäsosa on ns. yleiseen etuun kuuluvia vi- ranomaistehtäviä. Näitä ovat mm. säädös- ja lainvalmistelutehtä- vät, kansainvälinen yhteistyö, rahoitusmarkkinoiden analyysitehtä- vät, yleisön valistustehtävä sekä markkinoiden väärinkäytöstutki- mukset.

4 TOIMINNALLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTU- MINEN VUONNA 2005

I Valvottavien riskinkantokyky on hyvä ja hallintokulttuuri terve.

- Valvottavien riskinkantokyky on edelleen hyvä. Stressitestien mukaan pankkisektorin riskinkantokyky kestää varallisuushintojen suurenkin las- kun ja pitkien korkojen nousun.
- Asuntoluottojen nopea kasvu ei ole aiheuttanut merkittäviä tappioita, mutta luottojen riskit ovat kasvaneet. Kotitaloudet ovat altistuneet sekä korkoriskille että ylivelkaantumisen riskille.
- Basel II -valmistelu on edennyt lähes kaikissa valvottavissa tähän asti aikataulussa. Sisäisten mallien käyttöönotto hyväksyttävästi vuoden 2007 alusta vaatii vielä mittavia resurssipanostuksia valvottavilta ja Ra- hoitustarkastukselta.
- Valvottavien sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kohtuullisella tasol- la. Kehitettävää on edelleen luottoriskien ja operatiivisten riskien hallin- nassa.

Rahoitusmarkkinoiden vakaus perustuu rahoituspalveluiden tarjoajien talou- dellisten toimintaedellytysten säilymiseen ja kykyyn kestää ulkoisia markkina- häiriöitä. Rahoitustarkastus valvoo, että sen valvottavilla on tarvittava riskin- kantokyky suhteessa riskinottoon, riittävä riskienhallinta ja luotettava hallinto.

Valvottavien riskinkantokyky edelleen hyvä

Rahoitustarkastus arvioi säännöllisesti valvottavien taloudellista tilaa, riskejä ja riskienhallintaa säännöllisen raportoinnin ja tarkastusten avulla. Merkittä- vistä ja erikseen valituista pienistä valvottavista laaditaan vuosittain kattava riskiarvio, joka vuonna 2005 tehtiin 8 pankista tai pankkiryhmästä ja 2 muus- ta valvottavasta (sijoituspalveluyritys ja muu luottolaitos).

Valvottavien vakavaraisuus ja riskinkantokyky arvioitiin edelleen varsin hy- väksi vuonna 2005. Myös pankkien riskinkantokyky on edelleen vahva, vaikka vakavaraisuussuhde pienenikin hienoisesti edellisvuotisesta. Lainakannan no- pea kasvu lisää tulevaisuudessa pankkien riskejä. Positiivinen tuloskehitys ja pääomamarkkinoilla liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat kasvattaneet pankkien omia varoja ja pitäneet vakavaraisuussuhteet

suurina. Rahoitustarkastus on rajoittanut lainainstrumenttien vieraan pääoman ehtoisten erien osuutta ensisijaisissa omissa varoissa, millä pyritään edistämään omien varojen laatua. Myös Suomen rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin ylläpitäjien toiminta ja riskinkantokyky arvioitiin edelleen varsin hyväksi, mutta näiden toimijoiden kansainvälistyminen tuo haasteita valvonnan järjestämiselle.

Pankit altistuneet luottoriskille, kotitaloudet korkoriskille ja ylivelkaantumiselle

Pankkien luotonannon nopean kasvun vuoksi Rahoitustarkastus tehosti vuonna 2005 erityisesti luottoriskitarkastuksiaan. Pankkeja kehoitettiin kiinnittämään huomiota riskienhallintaan, sillä myös syksyllä tehty kysely kotitalousluottomarkkinoista osoitti, että pankit ovat altistuneet luottoriskille ja kotitaloudet korkoriskille ja ylivelkaantumisen uhalle. Kiristynyt kilpailu on johtanut vakuusjoustoihin, suurempiin rahoitusosuuksiin, pidempiin laina-aikoihin sekä ennätyksellisen alhaisiin lainamarginaaleihin. Luottoriskien valvontaan suunnataan lisää resursseja vuonna 2006.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kohtuullisella tasolla

Valvottavien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan luotettavuutta ja riittävyyttä arvioitiin tarkastuksilla syksyllä 2005. Niiden mukaan valvottavien sisäinen valvonta ja riskienhallinta olivat kohtuullisella tasolla. Kehitettävää on edelleen mm. luottoriskien ja operatiivisten riskien hallinnassa sekä yleisessä hallintokulttuurissa kansainvälisiin standardeihin verrattuna.

Varautuminen vakavaraisuussäätelyn uudistukseen (Basel II) eteni valvottavissa yleensä aikataulussa

Valvottavien valmistautumien vakavaraisuussäätelyn uudistukseen (Basel II) sujui yleisesti ottaen hyvin. Valvottavien pitää pystyä toimimaan Basel II -vaatimusten mukaisesti vuodesta 2007 alkaen. Tällöin tulee olla toiminnassa mm. vakavaraisuuden hallintaprosessi (ICAAP) sekä toimintaprosessit ja tietojärjestelmät vähimmäisvakavaraisuuden laskennalle, tietojen raportoinnille ja julkistamiselle.

Rahoitustarkastus tuki vuoden aikana valvottavien valmistautumista ja siirtymistä sisäisten mallien käyttöön. Valvottavien Basel II -projektit etenivät yleisesti ottaen hyvin, ja todennäköisesti useimmilla valvottavilla on riittävät valmiudet toimia näiden vaatimusten mukaisesti vuoden 2007 alusta.

Työ jatkuu kuitenkin tiukan aikataulun mukaan. Erityisesti sisäisten mallien nopea käyttöönotto vaatii valvottavilta mittavia resurssipanostuksia, jos kyseessä olevat mallit aiotaan ottaa käyttöön jo vuonna 2007. Vakavaraisuuden hallinnan järjestäminen vaaditulla tavalla edellyttää monelta, erityisesti pienemmältä valvottavalta vielä kehitystyötä.

Pohjoismainen valvontayhteistyö edelleen tiivistä

Pohjoismainen valvontayhteistyö jatkui edelleen tiiviinä ja painottui Nordea-konsernin ja Sampo-konsernin valvontaan.

Rahoitustarkastus valvoo Nordea Pankki Suomi Oyj:tä ja osallistuu lisäksi muiden pohjoismaisten valvojien kanssa koko Nordea-konsernin valvontayhteistyöhön, jota koordinoi Ruotsin valvontaviranomainen (Finansinspektionen).

Rajat ylittävien rahoitusryhmittymien valvonnassa on olennaista, että pohjoismaiset ja myös Baltian valvontaviranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä jo nykyisessä ryhmittymärakenteessa, joka nojautuu juridisesti itsenäisiin tytäryrityksiin eri maissa. Koko ryhmittymän riskien arviointi ei ole mahdollista ilman kaikkien valvojien panosta. Myöskään yksittäisen tytäryrityksen riskien valvontaa ei ole enää mahdollista tehdä täysin irrallaan koko muusta ryhmittymästä, koska riskejä voidaan siirrellä ryhmittymän sisällä ja niitä hallitaan usein keskitetysti.

Jotta voitaisiin turvata yhtenäiset kilpailuolosuhteet, Pohjoismaiden ja Baltian rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen vaatii myös tiiviimpää yhteistyötä kuin EU:ssa yleensä.

Myös yhteistyö rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin valvonnassa on lisääntynyt mm. markkinapaikkojen yhdennyttyä. Tanskan valvontaviranomainen (Finanstilsynet) tuli vuonna 2005 mukaan Ruotsin Finansinspektionenin ja Rahoitustarkastuksen rinnalle OMX-konsernin valvontaan. Valvontayhteistyön tavoitteena on yhtenäistää ja tehostaa konsernin eri yhtiöiden valvontaa Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.

Yhteistyö Sammon valvonnassa toimii hyvin

Rahoitustarkastus valvoo Sampo-ryhmää yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston, Ruotsin Finansinspektionenin ja muiden pohjoismaisten viranomaisten kanssa. Myös Baltian valvontaviranomaiset ovat yhteistyössä mukana. Yhteistyötä Vakuutusvalvontaviraston kanssa on tiivistetty, ja sitä kehitetään edelleen sekä Sammon että nyt myös OP-ryhmä/Pohjolan valvonnassa.

Rahoitusryhmittymien valvonnassa käynnistyy keväällä 2006 kattava Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston välinen kehitysprojekti, joka kohdistuu käytännön valvontaan, riskiarvioon, vakavaraisuuslaskentaan ja riskiraportointiin ryhmittymätasolla.

II Julkistettava tieto ja menettelytavat tukevat markkinoiden tervettä kehitystä.

- Luottamus taloudelliseen informaatioon on edelleen sangen hyvä yksittäisistä suurta julkisuutta saaneista tiedottamisepäselvyyksistä huolimatta.
- Tiedonantovelvollisuuden noudattamisessa on huomattavia yhtiökohtaisia eroja. IFRS-tilinpäätösten laadun odotetaan olevan vaihtelevaa.
- Valvottavien menettelytavat ovat pääosin asianmukaiset.
- Epäilyttävä, jopa rikolliseen toimintaan viittaava sijoituspalvelujen ja arvopapereiden tarjonta on lisääntynyt huomattavasti.
- Saadun palautteen mukaan uudet asiakasvalistussivut koetaan käyttäjäystävällisiksi ja hyödyllisiksi.
- Peruspankkipalveluiden hinnoittelussa ja saatavuudessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Tilanne on tyydyttävä; asiakkailta ei ole tullut valituksia Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen tavoitteeksi on laissa määritelty luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Luottamus markkinoihin edellyttää käytännössä mm. sitä, että valvottavien ja listayhtiöiden julkaisema tieto on luotettavaa, oikea-aikaista ja riittävää. Luottamuksen säilyminen edellyttää

myös, että palveluntarjoajat kohtelevat asiakkaitaan tasapuolisesti ja asianmukaisesti.

Markkinoiden menettelytavat pääosin asianmukaiset

Valvontahavaintojen mukaan valvottavien menettelytavat ovat pääosin asianmukaiset. Tarkastuskohteina olivat vuonna 2005 mm. rahasto-osuuksien hoitoon ja rahastojen arvonlaskentaan liittyvät prosessit, alivälittäjien käyttö toimeksiantojen välityksessä sekä toimeksiantojen käsittely ja kaupanjaon menettelytavat. Tarkastuksissa ei tullut esiin merkittäviä puutteita.

Valvottavien asiakkaiden yhteydenottojen määrä pysyi edellisvuotisen suuruisena.

Markkinoille on jo muutaman vuoden ajan tullut uudenlaisia sijoitus- ja talletustuotteita, joille koron lisäksi tai asemesta maksetaan tuottoa, joka määräytyy esimerkiksi tietyn (osake)indeksin kehityksen mukaan. Lisäksi asiakkaille tarjotaan yhä useammin eri tuotteita yhtenä pakettina, joka voi sisältää esimerkiksi talletuksen, sijoitusrahastoja ja (sijoitussidonnaisia) vakuutuksia. Rahoitustarkastus edellyttää, että eri tuotteiden markkinoinnissa tuodaan esiin selkeästi ja tasapuolisesti tuotteiden riskit ja tuoton muodostuminen.

Yleisöä varoitettiin sijoitushuijauksista

Rahoitustarkastuksen mielestä on huolestuttavaa, että epäilyt luvattomasta palveluntarjonnasta, jopa rikolliseen toimintaan viittaavista huijauksista tai niiden yrityksistä, ovat lisääntyneet huomattavasti.

Rahoitustarkastus pyrki varoittamaan tällaisista palveluntarjoajista, jotta mahdolliset huijausyritykset tunnistettaisiin jo ennakolta. Yleisön tietoisuutta asiasta lisättiin mm. lehtihaastatteluin, kirjoituksin ja verkkopalvelusivustossa olevien varoitusten avulla.

Peruspankkipalveluiden saatavuudessa ja hinnoittelussa ei olennaisia muutoksia

Selvitys peruspankkipalveluiden saatavuudesta ja hinnoittelusta tehtiin heinäkuussa 2005. Palveluiden hinnoittelussa tai saatavuudessa ei ollut tapahtunut olennaisia muutoksia Rahoitustarkastuksen kahteen aiempaan selvitykseen verrattuna.

Rahoitustarkastuksen tietoon ei ole tullut tapauksia, joissa pankki olisi perusteetta kieltäytynyt peruspankkipalvelujen tarjoamisesta. Kallein palvelu on edelleen laskun maksu konttorissa, mutta palveluille on yleensä olemassa myös edullisempi vaihtoehto, kuten maksupalvelu tai suoraveloitus.

Säästäjille ja sijoittajille suunnattu sivusto avattiin

Vuoden 2005 alussa Rahoitustarkastus julkisti säästäjille, sijoittajille ja pankkiasiakkaille suunnatun verkkopalvelusivuston. Tavoitteena on, että asiakkaat pystyvät sieltä saamansa tiedon pohjalta mahdollisimman hyvin arvioimaan rahoituspalveluja ja tuotteita sekä niihin liittyviä riskejä.

Sivuston sisältöä on julkaisemisen jälkeen syvennetty. Sivuston käyttäjät ovat pitäneet sivuston asiasisältöä ja erityisesti luvattomia palveluntarjoajia koskevia varoituslistoja hyödyllisinä.

Yhtiökohtaiset erot suuria tiedonantovelvollisuuden täyttämässä

Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan luottamus taloudellisen informaation laatuun on edelleen sangen hyvä yksittäisistä suurta julkisutta saaneista tiedottamisepäselvyyksistä huolimatta. Suurin huolenaihe on se, että vaikka listayhtiöiden tietojen julkistamisessa ei merkittäviä epäkohtia havaittukaan, yhtiökohtaiset erot tiedottamisen laadussa ovat edelleen huomattavat.

Rahoitustarkastuksen tavoitteena on omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että listayhtiöt ja valvottavat antavat taloudellisesta asemastaan mahdollisimman vertailukelpoista tietoa sijoittajille ja tallettajille.

Vuonna 2005 listayhtiöille annettiin ohjeistusta ja koulutusta muuttuneista tiedonantovelvollisuuksista.

Listayhtiöt tiedottivat IFRS-siirtymästä ajoissa – mutta vaikeaselkoisesti

Vuoden aikana Rahoitustarkastus selvitti mm. listayhtiöiden julkaisemien IFRS-siirtymätietojen laatua. Selvityksen mukaan suuret yhtiöt antoivat enemmän ja usein myös parempaa tietoa kuin pienet yhtiöt. Tiedottamisen laatu vaihteli paitsi yhtiön koon myös sen mukaan, millä pörssin listalla yhtiö on noteerattu.

Päälistan yhtiöistä suurin osa (2/3) suoriutui tiedottamisesta Rahoitustarkastuksen arvion mukaan hyvin, mutta vain muutama erinomaisesti. NM-listan yhtiöiden tiedottaminen oli pääosin hyvää tai kohtuullista. I-listan yhtiöiden tiedottaminen oli heikointa. Sen lisäksi, että tiedottamisen laatu vaihteli, siirtymätiedot olivat myös vaikeaselkoisia.

Pankkien avaavat IFRS-taseet oleellisilta osin oikein laadittu

Rahoitustarkastus teki vuoden 2005 aikana myös avaavien IFRS-taseiden tarkastukset niissä listatuissa pankeissa, jotka laativat IFRS-tilinpäätöksen vuodelta 2005. Rahoitustarkastuksen havaintojen mukaan tarkastuksen kohteena olleiden pankkien taseet oli oleellisilta osin oikein laadittu. Suomalaisilla pankeilla on kuitenkin edelleen kehitettävää tilinpäätösraportoinnissa.

Tutkintapyyntöjen määrä väheni

Arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttöepäilyistä poliisille tehtyjen tutkintapyyntöjen ja Rahoitustarkastuksessa tutkinnassa olleiden tapausten määrä väheni vuonna 2005.

Rahoitustarkastus teki yhden (5 vuonna 2004) tutkintapyyntöä poliisille ja antoi 2 (0) julkista huomautusta. Vuoden aikana tutkittiin 41 epäilyä arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttö- tai laiminlyöntitapausta (61 tapausta vuonna 2004). Näistä 18 (24) koski epäilyä sisäpiirintiedon väärinkäyttöä, 6 (12) kurssin vääristämistä ja 13 (21) tiedonantovelvollisuuden laiminlyöntiä. Muita tutkinnassa olleita tapauksia oli 4 (4). Ne koskivat mm. markkinoiden menettelytapoja.

Tutkintapyyntöjen vähenemiseen vaikuttaneet monet tekijät

Tutkittujen tiedottamistapausten lukumäärän vähenemiseen on vaikuttanut talouden hyvä yleistilanne. Yhtiöiden tulokset ovat kehittyneet suhteellisen suotuisasti, ja myönteistä kehityksestä on ollut helpompi tiedottaa kuin kielteisestä.

Sen sijaan kaupankäyntiä koskeviin tutkimuksiin ei yleisellä taloudellisella tilanteella ole vastaavaa merkitystä. Kaupankäynnin tutkintaan on vaikuttanut jatkuva kansainvälistymisen kasvu, mikä on vaikeuttanut tutkintatyötä. Rahoitustarkastus joutuu yhä useammin kääntymään ulkomaisten viranomaisten puoleen kaupankäynnin osapuolittietojen hankkimisessa.

Kansainvälisen toiminnan lisääntymisestä voidaan mainita esimerkkinä se, että vuonna 2005 pörssin kokonaisvaihdosta jo noin 70 % oli etävälittäjien tai ulkomaisessa omistuksessa olevien välittäjien käymää kauppaa. Myös kotimaiset markkinaosapuolet ovat lisänneet kaupankäyntiään ulkomaisten palveluntarjoajien kautta. Tämän vuoksi Rahoitustarkastus onkin ollut aktiivinen viranomaisten kansainvälisen yhteistyön kehittämisessä.

Rahoitustarkastuksen sisäpiiri- ja kaupankäyntitutkintaan on vaikuttanut myös se, että tutkintaan käytettyjä voimavaroja on sitoutunut muihin markkinoiden kannalta keskeisiin projekteihin, kuten sääntelyhankkeisiin. Esimerkiksi arvopaperimarkkinoita koskeva EU-sääntely on uudistunut, mikä on poikannut laajoja muutostarpeita arvopaperimarkkinalakiin. Merkittäviä resurssi-panostuksia ovat vaatineet EU-sääntelystä (kuten uudet markkinoiden väärinkäyttö- ja esitesäännökset) johtuvat muutokset lainsäädäntöön, Rahoitustarkastuksen standardeihin ja niiden tulkintoihin. Lisäksi Rahoitustarkastus on antanut markkinaosapuolille näitä muutoksia koskevaa koulutusta ja ohjeistusta.

Toisaalta näiden sääntelyhankkeiden tulosten voidaan olettaa edistävän markkinoiden toimintaa ja osaltaan myös valvontaa vastaisuudessa. Rahoitustarkastuksen tutkinta- ja sanktiovaltuudet markkinoiden väärinkäyttötapausten ja esitetarkastuksen osalta laajenivatkin heinäkuussa 2005, kun arvopaperimarkkinalain uudistus tuli voimaan.

Poliisin tutkintaruuhka purkaantunut – tapaukset nopeammin käsittelyyn

Helsingin rikospoliisi on onnistunut purkamaan arvopaperimarkkinatapausten tutkintaruuhkansa. Aikaisemmin Rahoitustarkastuksen tutkintapyynnöt joutuivat odottamaan, ennen kuin niiden tutkinta saatiin aloitettua. Rahoitustarkastus on myös antanut huomattavan määrän asiantuntija-apua sekä poliisille että syyttäjälle tapausten tutkinnassa.

Tällä hetkellä poliisilla on mahdollisuus ottaa tapauksia tutkittavakseen jo tuoreeltaan. Tämän voi olettaa parantavan myös tutkinnan tehokkuutta, kun tapahtumat ovat vielä eri osapuolten muistissa ja todistusaineistoa on muutoinkin paremmin tallella.

Tunnistetietoja kalasteltiin myös Suomessa

Sähköisten palveluiden käyttämisessä tarvittavia tunnistetietoja yritettiin ensimmäistä kertaa kalastella (phishing) Suomessa syksyllä 2005. Vaikka nämä yritykset aiheuttivat niiden kohteeksi joutuneille pankeille paljon lisätyötä, vahingot jäivät yksittäisiksi.

Rahoitustarkastus kiinnitti phishing-hyökkäysten estämiseen liittyvässä valvonnassaan huomiota erityisesti siihen, että verkkotunnukset olisi mahdollista tarvittaessa kuolettaa. Asiakkaan ei pidä antaa tunnuksiaan kenellekään.

III Sääntely on ennakoivaa, ja Rahoitustarkastuksen valvonta sekä lain soveltaminen on vastuullista.

- EU:ssa on tunnustettu koti- ja isäntävaltiovalvonnan tiiviin yhteistyön tarve sekä nykyisten valvonta- ja kriisinhallintajärjestelmien ongelmat rahoitusmarkkinoiden integraation edetessä.
- Suomen rahoitusmarkkinoiden kilpailukyvyyn säilyttäminen on haasteellista muuttuvissa sääntelyolosuhteissa. Rahoitustarkastus on pyrkinyt tavoitteeseen tukemalla sääntelyn yhdenmukaistamista ja edistämällä oman valvontatoimintansa tehokkuutta.
- EU-sääntelyssä ei ole saavutettu säännösten periaatteellisuus- ja tavoitteellisuustavoitetta. Erityisesti ns. kakkostason sääntely on varsin yksityiskohtaista ja runsasta, mikä on lisännyt sekä Rahoitustarkastuksen että valvottavien työtä ja kustannuksia.
- Sääntelyssä on huomattavia eroja eri tuotesegmenttien ja palveluntarjoajien välillä.

Rahoitustarkastuksen lakisääteinen tavoite, rahoitusmarkkinoiden vakaus ja luottamuksen säilyminen markkinoiden toimintaan, on ohjannut myös Rahoitustarkastuksen sääntelytoimintaa. Sääntelyn strategiassaan Rahoitustarkastus on korostanut sääntelyn periaatteellisuutta ja laadukkuutta sekä lain soveltamisen ennakoitavuutta ja uskottavuutta.

Rahoitustarkastus on ollut aktiivinen vaikuttaja EU-tasolla sääntelyn ja valvonnan kehittämisessä

Rahoitusmarkkinoiden rakenteet ovat olleet edelleen muutosten kourissa. Toimialajärjestelyitä on tehty niin kotimaassa kuin maasta toiseenkin. EU on omalla sääntelytoiminnallaan selkeästi tukenut integroituneen eurooppalaisen markkina-alueen syntymistä. Eurooppayhtiön kaltainen toimintamalli on mahdollistumassa myös osuuskuntamuotoisille yhteisöille, esimerkiksi osuuspankeille.

EU:n komissio korostaa rahoituspalveluiden toimintaohjelmassaan sektoreiden välisen sääntely-yhteistyön tärkeyttä ja sitä, että rahoitusmarkkinoilla tulee tavoitella parempaa sääntelyä. Esimerkiksi sääntelyn tarpeellisuudesta ja toimivuudesta tulisi tehdä vaikutusanalysejä.

Rahoitustarkastus on pyrkinyt EU-tasolla ja muussa sääntely- ja valvontayhteistyössä aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että rahoitusmarkkinoiden sääntelyä ja valvontaa kehitetään niin, että edellytykset vastata kotimaisten rahoitusmarkkinoiden vakaudesta säilyvät myös muuttuneissa markkinarakenteissa. Kotivaltiovalvojan koordinoivaa roolia tulisi vahvistaa ja eri maiden valvojien välistä yhteistyötä lisätä, jotta luotettava valvonta voidaan varmistaa ja vähentää valvontataakkaa useassa maassa toimivien pankkikonsernien suhteen.

Rahoitustarkastus on korostanut myös sitä, että isäntävaltiovalvojalle tulisi antaa riittävä rooli systemaattisesti merkittävien sivukonttoreiden valvonnassa. Tämä saattaa edellyttää muutoksia myös EU:n lainsäädäntöön. Nykyinen kotivaltio-isäntävaltioregiimi on luotu täysin erilaisia markkinoita varten, ja se saattaa joiltain osin jopa rajoittaa valvojien välistä yhteistyötä.

Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komiteassa (CESR) ja Euroopan pankkivalvojen komiteassa (CEBS) tehtävä yhteistyö on tärkeää, ja se on tiivistynyt. Esimerkiksi valvontayhteistyö CESR:ssä on tällä hetkellä pisimmällä kysymyksissä, jotka liittyvät arvopaperimarkkinoiden väärinkäytösten tutkintaan ja IFRS-standardien yhdenmukaiseen soveltamiseen.

Rahoitustarkastuksen oman sääntelyn tavoitteena on tuottaa laadukkaita säädöksiä

Rahoitustarkastuksen omaa norminantoa koskeva uudistustyö eteni merkittävästi vuonna 2005. Pääpaino oli luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusuudistuksen (ns. Basel II -uudistus) siirtämisessä Rahoitustarkastuksen omaan norminantoon. Lisäksi IFRS-standardien arvostusperiaatteiden mukainen tilinpäätössääntely ulotettiin koskemaan kaikkia luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä.

Rahoitustarkastus uudisti jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta ja sisäpiiri-ilmoituksia koskevaa sääntelyään vastaamaan arvopaperimarkkinalain muutoksia. Menettelytapasääntelyssä yhdistettiin pankkeja ja sijoituspalveluyrityksiä koskevaa norminantoa sekä karsittiin sääntelyn yksityiskohtia.

Norminantoa koskeva uudistustyö on selkeyttänyt Rahoitustarkastuksen roolia valvojana ja valvojan odotuksia valvottavien toimintaan nähden. Sääntelyn uudistuksista käydään jatkuvaa keskustelua valvottavien ja listayhtiöiden kanssa. Rahoitustarkastus myös pyytää jokaisesta valmisteilla olevasta standardiluonnoksesta lausunnot laajalta sidosryhmäjoukolta.

Määräyskokoelman uudistuksen yhteydessä on pyritty karsimaan tarpeettomaksi käynyt sääntely. EU:ssa ei ole saavutettu tavoitetta säännösten periaatteellisuudesta ja tavoitteellisuudesta. Erityisesti ns. kakkostason sääntely on varsin yksityiskohtaista ja runsasta, mikä on lisännyt sekä Rahoitustarkastuksen että valvottavien työtä ja kustannuksia.

Rahoitustarkastus on käyttänyt valvonta- ja sanktiovaltuuksiaan oikea-aikaisesti ja johdonmukaisesti

Rahoitustarkastus pitää tärkeänä, että sen oma toimintatapa on ennakoitavaa, oikeusvarmaa ja tasapuolista. Rahoitustarkastus on julkistanut edelleenkin valvontatoimenpiteitään ja antamiaankin sanktioita kotisivustollaan. Lisäksi huomiota on kiinnitetty päätösten perustelemiseen. Verkkopalveluun on lisätty tietoa sekä toimilupien myöntämisen että sanktioiden käytön kriteereistä.

Rahoitustarkastuksen oman arvion mukaan valvottavat ja muut markkinoilla toimijat luottavat Rahoitustarkastuksen tasapuolisuuteen ja pitävät sen toimintaa varsin läpinäkyvänä. Tosin jonkin verran kritiikkiä on esitetty Rahoitustarkastuksen tiukaksi koettuun tapaan soveltaa lakia.

IV Rahoitustarkastuksen oma toiminta on tehokasta ja kestää kansainvälisen vertailun.

- Uusi valvontamaksulaki selkeytti valvontamaksujen perusteita.
- Toiminnan priorisoinnilla ja työkiirroilla pyrittiin tehostamaan toimintaa.
- Ratalaisten osaamista on edelleen laajennettava etenkin seuraavilla alueille: Basel II -uudistus, riskiperusteinen valvonta, IFRS-sääntely ja -valvonta sekä arvopaperimarkkinasääntely ja -valvonta.
- Basel II -uudistus, IFRS-valvonnan käynnistyminen ja direktiivi rahoitusvälineiden markkinoista (MiFID) aiheuttavat tietojärjestelmiin suuria muutoksia. Muutoksiin sisältyy merkittäviä aikatauluskejeä.

Rahoitustarkastuksen toimintastrategiassa sen toiminnalle asetetaan tehokkuusvaatimus. Uudessa vuosiksi 2006–2008 päätetyssä strategiassa korostetaan lisäksi luotettavuutta ja tuloksellisuutta.

Keskeiset strategiset tavoitteet saavutettiin

Rahoitustarkastuksen vuoden 2005 toiminta toteutui suunnitellun mukaisesti, ja keskeiset strategiset tavoitteet valvonta- ja sääntelytyössä saavutettiin. Tulevina vuosina toiminnan tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta lisätään ulottamalla suunnittelujänne aina kolmeksi vuodeksi eteenpäin. Tuloksellisuuden arviointia kehitetään.

Vuoden alussa voimaan tullut uusi valvontamaksulaki selkeytti valvontamaksujen perusteita. Maksuperusteiden lähtökohtana oli, että maksut eivät kokonaisuutena nousisi ja että mahdolliset muutokset olisivat maksuvelvollisten ennakoitavissa. Valvontamaksulailla varauduttiin myös sivukonttorimuotoisen luottolaitostoiminnan kasvuun ja siitä aiheutuvaan lisääntyvään valvontatyöhön.

Uuden lain mukaisia valvonta- ja toimenpidemaksuja kertyi Rahoitustarkastukselle yhteensä 18,1 milj. euroa. Kertymästä syntynee noin 2,3 milj. euroa ylijäämää, mikä otetaan huomioon vuoden 2006 maksuja määrättäessä.

Henkilöstön määrä lähivuosina ennallaan, kustannukset kurissa

Rahoitustarkastuksen toteutunut toimintavahvuus vuonna 2005 oli 138 henkeä (hyväksytty vahvuus 142 henkeä). Neljä paikkaa oli täyttämättä meneillään olevien rekrytointien vuoksi. Hyväksytty vahvuus kasvoi edellisvuodesta kolmella hengellä, koska uusi listayhtiöiden tilinpäätösvalvontatehtävä edellytti tilinpäätösasiantuntijoiden rekrytointia. Muut lisääntyneet työtehtävät pystyttiin hoitamaan nykyisellä henkilöstöllä priorisoimalla toimintaa ja kehittämällä osaamista. Lisäresursseja ei ole esitetty vuosiksi 2006–2008.

Toimintakulut pysyivät edellisvuotisen suuruisina. Kokonaiskustannukset olivat 15,8 milj. euroa, mikä oli noin 9 % alle hyväksytyyn budjetin. Palkkojen ja henkilöstökulujen osuus kokonaiskustannuksista oli noin 69 %. Muut kulut, joita ovat mm. koulutus-, virkamatka-, atk- ja toimistokulut, toteutuivat 80-prosenttisesti. Kokonaiskustannuksista yli viidennes koostui Suomen Pankille maksettavista palveluista: hallintopalvelut yhteensä 2,2 milj. euroa ja toimitalan vuokra 1,2 milj. euroa.

Budjetin ja toimintakulujen yhteismäärän kasvu pyritään pitämään yleisen hintatason muutoksen mukaisena. Henkilöstö- ja muiden kulujen kasvu onkin maltillista tulevalla suunnittelukaudella, mutta budjettia kasvattavat tietotek-

niset kehittämishankkeet. Kehittämistyöstä saatava hyöty on nähtävissä vasta tulevina vuosina.

Nordean sivukonttoristuminen johtaisi valvontavaltuuksien (toisin sanoen valvontaa koskevan päätösvallan) keskittämiseen varsin pitkälle ryhmittymän kotivaltion valvojalle, joka tässä tilanteessa olisi Ruotsin Finansinspektionen. Rahoitustarkastuksen valvontatyö ja yhteistyön tarve Pohjoismaiden ja Baltian alueella ei kuitenkaan vähenisi paljoakaan, koska Nordean Suomen toiminta on niin merkittävää. Rahoitustarkastuksen valvontamaksutuotot pienensivät kuitenkin merkittävästi, sillä Nordean osuus valvontamaksutuloista on tällä hetkellä huomattava eli noin 30 %.

Vaikka tällaisia muutoksia ei näyttäisi olevan tulossa aivan lähiaikoina, Rahoitustarkastuksessa on analysoitu, miten tuottojen pieneneminen vaikuttaisi Rahoitustarkastuksen toimintaan ja miten toimintaa pitäisi sopeuttaa, jos tuotot ja valvontavastuut vähentyvät. On tärkeää, että jos toimintaa sopeutetaan, se tehdään valvonnan ja sääntelyn tasoa ja Suomen rahoitusmarkkinoiden vakautta vaarantamatta.

Toisaalta valvonnan tarvetta lisäävät valvonnan laajeneva toimintakenttä ja EU-lainsäädännön kehittyminen. Tämä puolestaan aiheuttaa sen, että vaikka merkittävien valvottavien juridinen status muuttuisikin, huomattavat henkilöstösopistukset eivät ole mahdollisia valvonnan tasoa vaarantamatta. Valvonnan tason säilyttämisestä ja kustannusten kattamisesta vaaditaankin vakavaa keskustelua myös poliittisella päätöksenteon tasolla.

Valvontaan suunnataan enemmän voimavaroja

Rahoitustarkastuksen voimavaroja sitoutui vuonna 2005 merkittävästi kansallisen lainsäädännön ja Rahoitustarkastuksen omien standardien ja tulkintojen valmisteluun. Nämä kaikki vähensivät mahdollisuuksia kohdentaa voimavaroja valvontaan.

Vakavaraisuusvalvonnan voimavaroja kohdistetaan vuonna 2006 vakavaraisuus uudistuksen (Basel II) loppuun saattamiseen, eri riskialueiden tarkastusten lisäämiseen sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnan parantamiseen. Tarkastustoimintaa suunnataan aiempaa enemmän luottoriskeihin. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa parannetaan tehokkaalla kotimaisella ja pohjoismaisella yhteistyöllä sekä uudistamalla rahoitus- ja vakuutusryhmittymien riskien valvonnan sisältöä. Valvonnan välineistöä (esimerkiksi riskienarviointijärjestelmä) kehitetään edelleen, jotta kaikki uuden vakavaraisuuskehikon mukaiset tarkastus- ja arviointimenetelmät ovat valmiit 2007 alkuun mennessä.

Markkinavalvonnan toiminta painottuu listayhtiöiden muuttuneiden tiedonantovelvollisuuksien valvontaan ja tilinpäätösvalvontaan. Listayhtiöitä tullaan ohjeistamaan muuttuvista tiedonantovelvollisuussäännöksistä. Yksi tärkeä painoalue valvonnassa on myös varmistaa, että arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin toimivuus ja luotettavuus säilyvät pörssien ja selvitysjärjestelmien integraation jatkuessa.

Rahoitustarkastus osallistuu rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin (MiFID) täytäntöönpanoon. Säästäjille ja sijoittajille suunnatun verkkopalvelusivuston tunnettuutta ja ajankohtaisuutta kehitetään edelleen.

Toimintatapoja ja osaamista kehitetään edelleen

Rahoitustarkastus uudisti vuonna 2005 valvonnan prosessejaan ja riskienarviointijärjestelmäänsä, sillä Basel II -vakavaraisuusuudistus muuttaa vakavaraisuusvalvontaa ja sen käytäntöjä. Vakavaraisuusvalvontaosaston organisaatioita tarkennettiin uusien tehtävien ja valvonnan uudistusten edellyttämällä tavalla. Tarvittavia analyysivalmiuksia sekä nykyistä riskienarviointijärjestelmää ja siihen liittyvää metodiikkaa kehitetään edelleen.

Lisäksi määriteltiin sisäiset menettelytavat vakavaraisuuslaskennan kehittyneiden menetelmien hyväksymisiä varten. Myös luottoluokituslaitosten luottoluokitusten hyväksymismenettelyn määrittely aloitettiin ja projekti vakavaraisuusuudistukseen liittyvän valvojan tiedonantovelvollisuuden toteuttamisesta käynnistettiin.

IFRS-valvonnassa kehitettiin toimintatapoja, joilla pyritään varmistumaan siitä, että kansallisesti tehtävät IFRS-standardien soveltamista koskevat valvontapäätökset olisivat mahdollisimman yhdenmukaisia muiden IFRS-standardeja valvovien viranomaisten ratkaisujen kanssa. Valvontaa tukevien tietojärjestelmien ja analyysimenetelmien kehitystyö jatkuu edelleen.

Muidenkin ydinprosessien toimivuutta parannettiin. Prosessien suorituskykyä pyritään edelleen parantamaan ja toimintatapoja tehostamaan mm. edistyneen tietotekniikan avulla. Työkiertoja toteutettiin osastoilla ja yksiköissä toiminnallisen tehokkuuden lisäämiseksi ja henkilökunnan ammattitaidon syventämiseksi. Lisäksi Rahoitustarkastuksen kaikki esimiehet osallistuvat sisäiseen johtamiskoulutukseen.

Osaamisen kehittämisessä pääpaino oli vuonna 2005 uuden vakavaraisuuskehikon (Basel II), EU:n rahoituspalveluiden toimintaohjelman (FSAP) ja uusien tilinpäätösstandardien (IFRS) valvonnan edellyttämässä osaamisessa.

Lokakuussa toteutetun ilmapiirikyselyn tulokset osoittivat, että ilmapiiri on hyvä ja kannustava ja että Rahoitustarkastusta arvostetaan työpaikkana. Toimintatapoihin, tehtävien priorisointiin ja työkuormituksen tasaamiseen on kuitenkin kiinnitettävä huomiota. Kehittämistoimenpiteiden suunnittelu ja toimeenpano toteutetaan vuoden 2006 aikana.

Rahoitustarkastus
Snellmaninkatu 6 ▪ PL 159 ▪ 00101 Helsinki ▪ puhelin 010 831 51 ▪
faksi 010 831 5328
rahoitustarkastus@rahoitustarkastus.fi ▪ www.rahoitustarkastus.fi